

Mi a magyar őstörténet?

Három válaszcsokor (1993–2008)

I. válasz¹¹

Csihák György (Uster):

Megítélésünk szerint *a magyar őstörténet több százból fonódott*, – az egyik szál évezredekken keresztül a Duna-medencében.

Nyelvtanilag és embertanilag is számtalan rokonunk élt és él a világban, amiből azonban nem következik, hogy akár fajtánk, akár pedig nyelvünk valami jellegtelen keverék volna. Amióta Álmos népe a Kárpát-medencébe jött, azóta népünk embertani összetétele változatlan, nyelvünk pedig szabályos fejlődéssel megőrizte ezen honfoglalásunk idejénél régebbi alapjait. A magyarság embertanilag mintegy felerészben törökös megjelenésű, nyelvrokonai pedig a ragozó nyelvet beszélők.

A magyar őstörténelem mindannak az összessége, ami elsődleges összefüggésben áll a ma élő magyarságnak a Kárpát-medencében való kialakulásával és tartós államalapításával, vizsgálata pedig a társadalomtudományok, valamint az embertan tárgykörébe tartozik.

Magyar Őstörténeti Találkozóink célja, hogy általa elősegítsük az eme témakörrel kapcsolatos tudományos eredmények korlátozástól mentes bemutatását, elfogulatlan szakmai megvitatását és minél szélesebb körű terjesztését. A történelmi folyamatokat általában Árpád házának kihalásáig, tehát 1301-ig követjük, azonban egyes szakterületeken, mint például a néprajz, a népzene vagy a nyelvészet, a fejlődés természetesen napjainkig vizsgálható.

Erdélyi István (Budapest):

A hagyományos felfogás szerint az államalapítás előtti történelmünk tartozik ide, a magyar nyelv és vele együtt az ősmagyar nép kialakulása – pontosabban önállóvá válása – idejétől kezdve. Időben ez kb. a Kr. e. I. évezred derekától Szent István király uralkodása kezdetéig terjedő időszak. Az ősmagyar és az őstörténelem kifejezés némileg megtévesztő, mert egyáltalán nem őstársadalmi vagy más ősrégészeti témákat kell ezen belül művelnünk. *Részben ókor, részben korai középkor ez*, ahol népünk járta hosszú vándorútját az őshazától a Duna-medencéig.

Farkas József (Mátészalka):

Sokan úgy vélik, hogy *őstörténetünk* tisztázott kérdés. Sajnos nem, mert *tele van megoldatlan kérdésekkel*, nemcsak részletekben, hanem alapvetően is. Őstörténetírásunk hosszú időn keresztül azonosult a magyar nyelv őstörténetének kutatásával. Az utóbbi évtizedekben az állattan, a növénytan, a néprajz és más tudományok is bekapcsolódtak az őstörténeti kutatásba, s ezzel megszűnt a nyelvtudomány kizárólagos uralma, de nem szűnt meg a nyelv útmutatása.

Végre megszűnőben van az a hitünk is, hogy nyelvünk őstörténete azonos népünk őstörténetével. Abban is kételkedünk már, hogy a magyarság ősidőktől fogva ugyanaz, csak különböző hatások érték, amelyek néplényegén nem változtattak. Ezt időtávlatokban a

---

¹¹ *A Második (Zürichi) Magyar Őstörténeti Találkozó Előadásai és Iratai*. Ungarisch Historischer Verein Zürich, Zürich, 1993. pp. 23-27. ISBN 963028926-2 <https://mek.oszk.hu/06400/06487/06487.pdf>.

néphit, a népmesék stb. is igazolják. A nyelv elválaszt, hiedelmeink összekötnek. Mai szóval élve a mai kutatónak sokrétű módszerrel szükséges a múlt felé közelednie.

Fischer János Ernő (Zürich):

Egy mondattal kifejezve: a Nemzet emlékezete és az ezt kutató tudományágak.

A mai tudomány megállapítása szerint népekre, közösségekre a pszichológiai meghatározó tényezők kivetíthetők. Vagyis a népekre és ezeknek egymásra hatására az egyéni tudathoz hasonló magatartásformák jellemzők. Ezek a folyamatok leírhatók, elemezhetők és az egyéni tudathoz hasonlóan – bár lényegesen lassúbb reakcióidővel – visszafordíthatók. De ugyanúgy, mint az egyéné, a nemzet teljes léte is visszafordíthatatlan. Mivel a nemzeteket is áttételezett alkalmazási hatások jellemzik, tévesen értelmezett és betartott őstörténelem-hagyomány nélküliség összeomláshoz vezet.

Az egész nemzet alapvető létének tényezője a tárgyilagos őstörténelmi tudat. Túlzásokkal rosszul értelmezett nemzetköziség a belső pszichológiai egyensúlyát borítja fel a vezető közösségnek. Ezt az elmúlt évtizedek világosan és egyértelműen tükrözik a történelmünkben. Egy kimért, higgadt, mindenfajta szélsőségeket nélkülöző, az európai és a világszerkezetbe való tagozódásunk alapfeltétele az előítéletmentes őstörténelmi tudomány, a magyarságtudomány és a népi kultúránk közös szeretetteljes ápolása.

Kiszely István (Budapest):

Az őstörténet egy meghatározott terület lakóinak történetével, illetve egy nép kialakulásával foglalkozó tudományág. Vizsgálódásának ideje a nemzetté válásig, illetve az államszerveződésig tart, ezután már a szűkebb értelemben vett történelemtől beszélünk.

Ezért a címben feltett kérdés értelmetlen és megválaszolhatatlan. Egy nép őstörténete csakis azon esetben fejezhető ki viszonylag egyszerűen, ha az azonos adott területének – országának – őslakosságával. Ilyen ország azonban viszonylag kevés létezik.

Ahhoz, hogy a feltett kérdésre megfelelhessünk, a „magyar” kifejezést kétfelé kell bontanunk: 1) a Kárpát-medence népeinek őstörténetére; 2) a „honfoglalással” bejött népcsoport őstörténetére. Mivel közel sem bizonyos, hogy „a honfoglaló magyarság” egyidőben jött az országba, ezért e kérdést is csak több lépcsőben tudjuk megoldani.

Mivel a magyarság mai szállásterülete nem azonos ötvöződési helyével, ezért egyaránt szükséges a Kárpát-medence embermúltjának és az e területre érkezett honfoglaló magyarság – „Árpád népének” – kialakulásának és múltjának tanulmányozása.

Egy népet nyelve, (szellemi és anyagi) kultúrája és főbb testi alkata határoz meg. Mivel nyelvet cserélhet (pl. a szerbek, bolgárok, normannok stb), kultúrát változtathat, a legstabilabbnak egy nép biológiai adottságai mutatkoznak.

Mivel egy népet nyelve, szellemi és tárgyi kultúrája, valamint biológiai megjelenése egyaránt meghatároz, ezért a régészek, antropológusok, népzene kutatók, nyelvészek, őslakatkutatók, ősnövénykutatók, néprajzosok stb. kutatásai szükségesek ahhoz, hogy részeredményeiket a történész összefoglalva, a magyarság őstörténetét meghatározza.

Mivel a Kárpát-medencébe érkező magyarság sok néppel és népcsoporttal állt kapcsolatban, ezért ezek tanulmányozása és ismerete nélkülözhetetlen őstörténetünk felvázolásához.

Amíg a XIX. század folyamán a magyarság eredetéről vallott elképzelések elsősorban a nyelvtudomány alapján vallott nézetek köré csoportosultak, ezért a magyarokat azon nyelvet beszélő népektől származtatták, amelyek ma is a mienkhez hasonló nyelvet beszélnek. Az idők folyamán azonban egyre inkább kivilágosodott, hogy népünk kultúrája (zenéje, népművészete, hiedelemvilága, állattartása stb.) távol áll a mai ugor népekétől, a két népcsoport testi alkata között pedig szinte semmi hasonlóság vagy megegyezés sincsen. Ezért ma a kutatások olyan népek felé irányulnak, amelyek olyan testi alkatúak és olyan

biológiai sajátosságokkal rendelkeznek, mint azok, amelyek kelet felől az országba bejőve a Kárpát-medencét elfoglalták.

A magyar történelemnek legfontosabb és legkevésbé ismert területe tehát népünk őstörténete. Kétségtelen, hogy távoli múltunk idejéből is van némi nyomunk származásunkat illetően. E „fonalak” azonban csak akkor gombolyíthatók vissza, ha a 896 előtti, mintegy 1200 évnyi időszakot jól megismerjük és eme kornak írásos és régészeti–embertani bizonyosságait dokumentáljuk.

Jelenleg az i. e. 4–3. évszázad és i. u. 896 közötti idő főbb kutatási területei a következők:

1) Meg kell ismerni mindazon területek őstörténetét, amelyeken elődeink éltek vagy átvonultak. Ilyen területek közé tartozik Mongólia, elsősorban az Orchon folyó környéke, Dzsungária és a két, Nyugat- és Kelet-Turkesztán. Mivel e területeket a legutóbbi években „nyitották meg” a kutatások előtt, ezért e vidék interdiszciplináris kutatása mindennél fontosabb.

2) Mivel az első „hun” törzsszövetség tagjairól és helyéről egyre több tárgyi és írásos dokumentum kerül elő, ezért fontos meghatározni a hun törzsszövetségnek a magyarok őseihez való viszonyát. A kutatás jelen pillanatában feltételezhető, hogy a hun törzsszövetség török nyelvű, keleten maradt része azonosítható az „első avarhullámmal”.

3) Tisztázni kell a türk törzsszövetség tagjainak (ogur, bolgár-török, oguz, ujgur stb.) egymáshoz való viszonyát, mert ezeknek feltételezhetően egyik része volt az, amely az ugor népek lakta területre vonult és a vogulokkal (és más ugor népekkel) együtt élve nyelváltás után Levédián és Etelközön át jött be a Kárpát-medencébe. E törzsszövetség másik tagja pedig a „déli” útvonalon vonult a Kárpát-medencébe, vagy az ugor nyelvű csoporttal egyidőben, vagy előtte.

4) Amennyiben a „honfoglalók” elődeinek életére és szokásaira hasonlatosságot keresünk, úgy fontos megismernünk azon helyben maradt népek szokásait (pl. az ujugrokét), akik a magyarok elődeivel egy törzsszövetségben voltak.

Mindezek előrebocsátása után meg kell állapítanunk, hogy amíg a honfoglalás közvetlen és távolabbi előzményeit nem ismerjük, illuzórikus „a magyarok őshazájáról” beszélünk. Jelen kutatásaink alapján feltételezhető a „hun”, az „avar” és a „honfoglaló magyar” népcsoport etnikai folyamatossága, az időszámításunk előtti ősi szállásterületünkre azonban még egyértelmű bizonyossággal nem rendelkezünk. Ennek meghatározásához még hosszú, interdiszciplináris (antropológiai, nyelvészeti, néprajzi, történelmi, népzenei, régészeti stb.) kutatásra van szükség. Úgy tűnik, hogy szerény mértékben végzett kutatásaink jó irányban haladnak.

De a magyarság eredetét egyértelműen bizonyított nézettel eddig nem rendelkezünk, ezért mindenkinek joga és kötelessége a saját szakterületén olyan részadatokat gyűjteni, amelyek segítik e nem kis feladat elvégzését.

Simon Zoltán (Toronto):

Két szóban összefoglalva: nem tudom.

Talán négy tudomány összefonódásából keletkezett: a történettudományból, a régészetből és az embertanból, valamint a nyelvészetből.

Az igazságot kutató önkéntes csoportok, mint a miénk is, szem előtt tartják, hogy az őstörténet valamilyen – politikai és pártérdekek felett álló – nemzetközi dolog legyen. Szerintem a nemzeti öntudat nem iktatható ki belőle, de ez lehetőleg csak minimális szerepet kapjon a kutatásban. Az eredmények később is felpántlikázhatók nemzeti színekkel.

Ne más népek őstörténetét kicsinyítsük, mert azokat nem is ismerjük kellőképpen. Azok rombolása helyett inkább a magunk őstörténetét építsük, és ezzel nőni fog a nemzetközi, világnyelveken való elismertetés esélye.

Egy nemzet őstörténetét én egy nagy folyóként képzelem el. A folyamoknak pedig általában nem egyetlen forrásuk van, hanem rengeteg, közben pedig szigetek tarkítják. A jelen pillanatban valahol a torkolat közelében képzelhetjük el magunkat. Csakis innen lehet elindulnunk, és fokozatosan visszafelé kísérni a múlt felé, vagyis a források felé. Közben tucatnyi beömlő oldalágat látunk, ezeknek a nép-folyóknak az anyaga beleolvad a magyar népbe. Végül eljuthatunk olyan ponthoz is, ahol a két összeömlő folyóág nagyjából egyforma vízhozamú (mint a Duna és az Inn találkozásánál). Ilyenkor megtörténik, hogy a kisebbik neve válik a fő folyóévá: Missouri helyett Mississippit mondunk. Elvileg tehát nincs kizárva, hogy a Magyar vagy Megyer törzs nem volt mindig nagyobb, mint a többi törzs.

A történetírás és a régészet eredményein lehet plasztikai műtétet végezni: ezt a románok már feltalálták. Az általunk jól ismert és nagyra becsült Kiszely professzornak teljesen igaza van hozzám írt levelében: a nyelv megváltozik, de az embertani jellemzők megmaradnak egy népnél. Mégis eszembe jut egy rossz hasonlat: vegyük az „igazi” ősmagyarokat egy kis feketekávénak egy kávéscsésze alján. Öntsünk a színfekete folyadékba félóránként egy kiskanálnyi tejet. Mire a csésze színültig telik, a folyadék színe is fehéres lesz, és a vegyelemzés kimondja: tejjel van dolgunk.

Ha ugyanezt a kísérletet a nyelvvel végezzük el, másként történik. A kezdeti kis „fekete” magyar nyelvbe beleolvad a nála mindig kisebb mennyiségű idegen tej-összetevő, szinte abszorbeálva. Csak megfelelő lassan kell adagolni. A váz és a külső látszat egyaránt azt fogja mutatni, hogy a magyar nyelv magyar maradt. (Ez a hasonlat tetszetősebb, ha a porózus kokszot képzeljük el kiindulásként és gázokat adagolunk.)

Egy nagy nyelvet nem lehet úgy felfogni, mint egy szűk és rongyos télikabátot: ha nem tetszik, egyszerűen elcseréljük. A nyelvcsere kivételes dolog. Életképes, magas kultúrájú népek sohasem választják az önkéntes beolvadást. A nyelv hordozza a nép egész múltját szavai története tükrében, szólásmondásaiban, nyelvi fordulataiban és nyelve egész logikai felépítésében. A nyelv olyan, mint az emberi test génjei. Ha ez a kódolás hiányozna, a test csak egy kusza torzszülött, szörnyeteg lenne.

Az időfolyamon visszafelé hatalmasat ugrani nem szerencsés ötlet, csak lassan lehet visszafelé hajózni rajta. A vizeséseket kénytelenek vagyunk megkerülni, hátunkon szállítva csónakunkat, ami fájó dolog. Mégis úgy tűnik, hogy sok őstörténész egyszerűen átugrik néhány évszázadot, évezredet, sőt évmilliót is. Kimondva azt az alaptételt, hogy például a magyar nép a vértesszőlősi ősember egyenes leszármazottja és a világon a magyar a legősibb, pontosabban egyedüli kultúrnép.

Meglepően intelligens emberek egyes könyveket szentírásnak tekintve, habozás nélkül dicsekednek vele, hogy népünk Mu-ról származik, amivel megint csak megelőztük a világ kultúrnépeit. Csak olyan könyvekre alapozzák nézetüket, amelyeket csupán nyereszkeskedési, haszonszerzési vágyból írtak és adtak ki, és amelyek 99%-a zagyva hazugság. Az ilyen típusú könyvek állítólagos professzorok állítólagos felfedezéseiből merítenek, de tárgyi bizonyítékokat a világ egyetlen múzeumában sem találnak róluk.

A felkészült őstörténésznek szilárdan kell állnia a tudomány talaján. Minél régebbi egy téma, annál inkább járatosnak kell lennie a történetírás, a néprajz, a földrajz, a geológia, az őslénytan, a földrajzi- és személynév-összehasonlítások, valamint a vallások ismeretében. Nem lehet például a magyar őstörténetről százmillió éveket ugorva a Gondvána őskontinensre és a földtágulási elméletre, a dinoszauruszokra és sárkánygyíkokra ugranunk, mert amikor ezek léteztek, akkor még nemhogy ember nem volt a világon, hanem egyetlen emlősállat sem.

Ilyen alapvető ismeretek nélkül őstörténelemhez kezdeni nem ajánlatos. Nem érthetünk egyet viszont olyan nézetekkel, hogy aki görög vagy sumir nyelven nem tud írni-olvasni, annak nem szabad őstörténésznek lennie. Szerintem az egyedüli alapfeltétel az őszinte

magyar nemzeti érzés az igazság szeretete mellett, és ez a jó őstörténész szíve és motorja. Igen fontos a magyar nyelv alapos ismerete és annak felismerése, hogy a magyar nemzet és a magyar nyelv egyáltalán nem volt mindig egységes. Hasznos ismerni az egyes nyelvjárások közötti különbségeket, a dialektusok szókincsét. Nem vallana alapos felkészültségre, ha valaki a jelenlegi magyar nyelvet mostani egységében próbálná rokonítani a világ bármely nyelvével. Nincs a világon olyan távoli nyelvecske, amelyet a magyarral nevésséges dolog lenne összehasonlítani, csak roppant sok munkát igényel. Amíg egy magyar nyelvjárási, poliglott szótárhoz hasonló munkát ki nem adunk, addig nyelvészeti értelemben tudományos rokonkeresésről szó sem lehet. Krónikáinknak és legendáinknak hitelt adva, talán a csodaszarvas és a nőrablás időpontjával kellene kezdeni az igazi magyar őstörténetet.

Az őstörténész szabadsága és lendülete a madáréhoz hasonlítható. Ezzel nem szabad visszaélni. Minden őstörténész-munkaközösségen belül szavazásra kellene feltenni a kérdést: törekszünk-e tudományos babérokra, teljesen az igazat írva még akkor is, ha az nem túl színpompás? Avagy nem tudósok szeretnénk lenni, csak bohócok, akik szórakoztatni szeretnénk a hálás közönséget légből kapott, mámoros ihletű fantázia-írásokkal?

Némely fantáziadús kutatók ily módon nagy lökést adtak a magyar őstörténet kialakulásának, de egyúttal siralmasan le is járatták azt. Mégis, szerepüket pozitívnak tekinthetjük: ha ilyen sántító logikájú, úgynevezett „nagy művek” nem kerültek volna a könyvpiacra, közülünk ma nem sokan lennének itt. Én magam sem. Amikor 11 évvel ezelőtt Kanadába érkezve megpillantottam a magyar őstörténeti munkák hosszú sorát egy könyvesboltban, étel helyett azokra költöttem a pénzem. Egyesek közülük kitűnők, érdekesek voltak. Minden második viszont olyan, hogy megjegyeztem magamban: – „Na, ilyen könyvet én is tudnék írni!” És ki is adtam egyet nemsokára magyarul, egyet később angolul. Nem fontos, hogy nem aratott bombasikert, de látható, hogy egy gyenge könyvnek is lehet pozitív eredménye, ha áttételesen is.

A másik dolog, hogy semmiféle ma élő „híres” embertől ne fogadjunk el készpénzként állításokat. Ha valaki vastag betűs főcímként szedeti ki könyvében, hogy a magyar és a maori vagy az etruszk nyelv azonosak (AZONOSAK!), akkor sem lehet letagadnunk, hogy ez hatalmas lódítás vagy tárgyi tévedés a magyar olvasók félrevezetésére. Az azonos szó azt jelenti, hogy azonos, és még az ikrek sem azonosak egymással. Ha a nyírségi és a zalai nyelvjárás soha nem volt azonos, akkor hogyan beszélhetett volna Árpád apánk tiszta etruszk nyelven? (Az etruszk szövegeket egyébként el tudják olvasni, de értelmét még senki nem érti.)

Az ilyen szemfényvesztések hatására Magyarországon az a kép alakult ki az emigrációs őstörténészekről, hogy az egy új, betegesen eltorzult képzeletű, furcsa vallási szekta, akiknek a tudományhoz semmi közük sincsen. Ennek szemléltetésére itt szeretnék hivatkozni az Új Tükörben megjelent, „Nemzeti szorongás vallása” című folytatásos írásra, amely még csak nem is túlságosan ádáz hangvételű.

A cikk írójának el kellett volna küldenem az alábbi nyelvészeti elméletet a kanadai indiánok magyar eredetéről: A Mu szigetéről Kr. e. 18.423. április 1-jén úrhajókon elmenekülő karamagya táltosnép először Vénköhelyre (mai neve Vancouver) érkezett. A Kalamalka folyót követve (mai neve Kalamajka) eljutottak Albertéba. Egy kimondottan magyar név, gondoljunk csak Albert Flórirra. Innen eljutottak Saskatchewan tartományba (eredeti magyar neve: „Száz kacsá van”, Kecskemét analógiájára). Következő állomásuk Torontó volt. Tiszta magyar név a Tó-rontó, mivel sok szennyvízzel rontja az Ontario-tavat. Az ősmagyák végül eljutottak Ottawába is. Ez ma Kanada fővárosa, ősi magyar kultúrcentrum, jelentése Öt-tava, az Öt-tó vidékének névadója. Egyes karamagya törzsek eljutottak az Atlanti-óceán partjáig is, Halifax városáig. (Eredeti magyar neve: „Halat fogsz”.) Innen már könnyedén átlábalhattak a Kárpát-medencébe, hiszen akkor a tenger igen sekély volt.

Végezetül csak arra kérném Önöket, amire Bobula Ida kért engem egyik utolsó levelében: fontoljam meg, hogy milyen szerzőkre hivatkozom, hitelt érdemlő-e az illető, vagy megrögzött mesemondó. Általában minél régebbi egy szerző, mondjuk ókori, annál megbízhatóbbnak tartom a mondanivaló lényegét tekintve. Úgy vélem, hogy hasznos követni a régi mondást: „Járt utat ne hagyj el járatlanért!” Ahol írott feljegyzések állnak rendelkezésünkre, könnyebb az adatok közti kisebb-nagyobb ellentmondásokat eltüntetni, mint az egyéni képzelet útjára lépni, figyelmen kívül hagyva az írott adatokat.

Ne féljünk felépíteni saját elméletünket bármiről, de előtte ismernünk kell a jelentősebb, a témára vonatkozó könyveket. Ha bármiben nem értünk egyet egy professzor állításával, az nem jelenti, hogy csak a professzornak lehet igaza, és nekünk nem. Sokszor maguknak a professzoroknak a nézetei is ellentétben állnak más professzorokéval.

Ha egy nehezen hozzáférhető forrásmunkában két fontos adatot találunk, de újság szerkesztőnk nem ad sok helyet cikkünknek, inkább csak az egyiket közöljük le, de utána említjük meg a megfelelő hivatkozást. Pl. mintegy 12 évvel ezelőtt olvastam, – talán egy Híd-fő-kiadványban – hogy Ramszesz fáraó thébai, memnoiiumi felirata szerint Khatasar hettita (szittya) király testvérének címe: a madsar nép fejedelme. Azóta sem sikerült erre semmi eredeti forrásmunkában rábukkannom. A felirat talán hiteles, talán nem, az utókor aligha tudja kibogozni nekünk.

Köszönöm szépen szíves figyelmüket, és hogy megtiszteltek ezeknek a csupán személyes nézetek türelmes meghallgatásával. Mindezekből azt láthattuk, hogy az őstörténet kutatáshoz főleg igazi magyar szív kell, roppant mennyiségű idő és alapos munka. Minden őstörténész egyenrangú fél a maga munkaterületén. Egyikünk sem bírálhatja a másikat fölényesen, legfeljebb az utókor. Adja a Jóisten, hogy utódaink még évezredek múltán is lelkesen, magyar nyelven vitatkozhassanak népünk őstörténetének kérdéseiről.

Vámos-Tóth Bátor (Honolulu):

Gimnáziumi iskoláskoromban történelemtanárunk legfontosabb, legalapvetőbb kérdése ez volt: „A történelemben mire támaszkodik tudásunk?” Ezt kellett rá felelnünk: „Leletekre és forrásokra!” Az elmúlt idők eseményeit a régészeti leletekből és az adott korszakot leíró írásos munkákból ismerjük meg – mondtuk egyöntetűen. Már akkor felvetődött bennem a kétely: megismerjük, de ez az ismeret tükrözi-e a történelmi valóságot? Egy kőbalta vagy egy szalagdiszes kancsó mennyiben lehet fokmérője a jól vagy rosszul megállapított időszak műveltségi egészének? A talált használati eszközökből következtethetünk-e az Értelmes Ember értelmi színvonalára, életmódjának, életvitelének sokrétű milyenségére? Azután a görög, római, arab történetírók nem torzították-e el az eseményeket, nem voltak-e részrehajlók saját népcsoportjuk, törzsük, nemzetük javára? Vajon ezen történetírók nem egyfajta felsőbb utasításra írtak-e úgy az elmúlt világról, ahogy utasító-rendelőik megkívánták? Úgy gondolom, ezen kérdések indították a francia felvilágosodás nagy bölcselőjét, Voltaire-t is azon megállapítás megtételére, miszerint az emberi őstörténet nem más, mint elfogadott (hozzátehetjük: elfogadtatott) Mese-Regény! Korunk ügyeletes írója, Sütő András, pedig még világosabban vázol az „Idő markában” c. művében: az engedelmes múltat – úgymond – hamis tanúzás végett a törvényerőre emelt illúziók koronként átfestik! Mindez azt mutatja kétségtelen, hogy a történelemírásnak nem volt mérhető, tényekben kifejezhető hitele, hogy a történelem – ahogy Henry Ford mondta 1919-ben – „félrevezető fecsegés” (History is bunk). László Gyula írja a „Vértesszőlőstől Pusztaszerig” c. munkájában, hogy az írott források sok olyan történelmi eseményt elhallgatnak, pl. a Római Birodalom határai mentén, amikről viszont az ásatások leletei kétségtelenül tanúskodnak.

Az őstörténeti bizonytalanságot–valótlanságot azután az is előmozdította, – különösen hazánkban – hogy a nyelvészeti önkényes visszakövetkeztetéseknek szinte kizárólagos szerepet juttattak. A magyar őstörténet a finnugor „őstörténet” része, mondták – mivel pár

száz hasonló uráli és finn szó nyomán ezt így Habsburgok kívánták. Azt a tényt, hogy a magyar nép jellemző embertani képe sehogyan sem egyezik a finnugornak vélt csontokkal, és hogy műveltségünk művészeti, zenei, néprajzi összetevői sem képezik a közeli rokonság egybevetésének tárgyát, hatalmi szóval elhallgattatták! Ám maga a pár száznyi nyelvi összecsengés sem elégséges a közeli nyelvrokonság megállapítására. Kiderült ugyanakkor az is, hogy ezek a finnugornak mondott szavak többnyire megtalálhatók a mongol, török, dravida nyelvekben is! Kiss Jenő, erdélyi írónk, a „Korunk” c. folyóirat 1980/4. számában arról ír, hogy az új Magyar Történelmi-Etimológiai Szótár bizonyítja: szavaink mintegy ötven (!) százalékára nincs magyarázat: azok ismeretlen, bizonytalan, „vitatott” eredetűek! Szerinte a magyar nyelv – ahogy Jókai is megállapította – eurázsiai ősnyelv! A finnugor őstörténet tarthatatlanságát csak az embertan, a tárgyilagos régészet, rovásírás-történet, néprajz, növénytan, állattan, gazdálkodás-, ipar-, településtörténet, alakszerkezettani nevészet (:Tamana:) hiteles adataival tudjuk kimutatni! Azzal viszont, hogy a finnugor szavak jelentéstani „bizonyítékai” helyett pl. az etruszk, ó-egyiptomi, szumir szavak kétes elemzésére építjük őstörténeti helyünk, hova tartozó rokonságunk megállapítását, csak a finnugristák malmára hajtjuk a vizet. Kimondjuk ezzel ugyanis, hogy pár száz szó összehasonlítása elegendő őstörténeti, néptörténeti minősítésre. Tovább menve: a nyelvészeti leletek sokkal inkább hozzájárulnak az őstörténeti összkép felvázolásához, ha azok nem a holt és így különbözőképpen értelmezendő nyelvekből, hanem a ma is élő nyelvekből (pl. a magyar esetében magából az ősgazdag magyar nyelvből, az élő dravida, baszk, japán, kecsua nyelvből) sorozódnak. Ha azután ezen holt nyelvi „magyarológuskodásunkat” még vak hiedelmi képzelgésekkel is megtoldjuk–megdicsefényezzük, akkor saját magunk kövezzük a „History is bunk” Henry Ford-féle megállapítás érvényességi útját!

A magyarság embertani és műveltségi őstörténetéről csak a fent említett tudományágak ténybiztos adatainak elfogulatlan összesítő ötvözése nyomán kapunk képet. Ez az összkép az eddig is már meglévő adatok (pl. Kiszely István régészeti és embertani tényei, Forrai Sándor rovásírás-története, Surányi Dezső növénytan adatai, Molnár V. József művészettörténeti kutatásai, Kemény Ferenc ésszerű nyelvi megállapításai, Simon Zoltán számítógépes nyelvészeti adatai, a Tamana három törvénye stb.) felhasználásával és az újabb ténykutatások eredményeinek beépítésével kerekedhet tudatformáló érték-egésszé! A Magyar Őstörténeti Találkozóknak az lehet a nemes feladata, hogy ennek az összeegyesítő munkának színhelye leend! Kovácsoló műhelye annak a Tény-Biztos Magyar Ős-Történetnek, amely az Igazságosabb Jövőbe néző tudattal vérteti fel gondokat oldó, gondolkodó társainkat, jelesül Újainkat – szabadabb Értelem-Jövők leendő alkotóit!

II. válasz¹²

Őstörténet:

Magyar őstörténetnek tekintjük a magyarság (külső emberi megjelenésünk, társadalmunk, kultúránk, nyelvünk stb.) kialakulása történetét a legrégebb időtől a kereszténység felvételéig. Vizsgálatainkat kiterjesztjük a következő időre is, az Árpád-ház férfiágon való feltételezett kihalásáig (1301).

A múltat feltáró törekvések a valósághű magyar történetírást hivatottak segíteni a kutatási eredmények közrebocsátásával és megvitatásával, a magyarság jelenének és jövőjének a szolgálatában.

---

¹² *Magyarok őstörténete. Összefoglaló.* ZMTE 3. sz. kiadványa, harmadik bővített kiadás, Zürich–Budapest, 2007. pp. 35-39. ISBN 963 9204 37 4 <https://mek.oszk.hu/06300/06375/06375.pdf>.

A magyar őstörténet kutatása csak komplex módon folytatható, a történeti forrásanyag felhasználásával, a társtudományok szoros együttműködése révén. A magyar őstörténet részének tekintjük és ezért kutatnunk kell az olyan népek történetét is, amelyek jelentős része hozzánk csatlakozott, mint például a besenyők, a jászok, az úzok stb. Ilyen komplex kutatást kell a Kárpát-medencében is végezni az eredeti kárpát-medencei összetevő népelem meghatározására. Fontos feladat a székelyek eredetének a tisztázása.

Gondos felderítésre vár a kazár korszak és állam, továbbá az uráli, a turk, valamint az indoeurópai népek magyar őstörténeti vonatkozású múltja és jelene. Beható elemzést kíván népünk szempontjából a Kaukázuson túli (déli irányban) népek története is.

A kutatás során állandóan szem előtt tartandó a környező népek kölcsönös egymásra hatása.

Őshazánk:

Őshazánknak nevezzük azt a földrajzi területet, ahol a magyarság magja és „mi”-tudata (közösségi tudata) kialakult.

A magyarság őshazája nem tévesztendő össze azokkal a területekkel (=szállásterület), ahol őseink időlegesen megállapodtak. Eddig őshazánk helyére vonatkozólag a legkülönbözőbb elméletek láttak napvilágot, ami szorosan összefügg a rokonság fogalmának tisztázatlanságával (néprokonság, nyelvrokonság stb.) és azzal, hogy az ősmagyarság több ágból tevődött össze, jóllehet a magyarság kialakulásában a fő ág (mag) mellett a többi ág nem játszott elsődleges szerepet.

Őseink – rokonaink:

A magyarság őseinek tekintjük azokat az eleinket, akiknek a vérségi leszármazottai vagyunk. A rokonság és ezen belül a néprokonság kérdése őstörténetünk egyik legbonyolultabb része. Az igen fontos nyelvrokonság tisztázása mellett tekintetbe kell venni a genetikai, a kulturális és más rokonsági ismerveket is. Több, eddig rokonnak hitt nyelvről például kiderült, hogy rokonságuk helyett úgynevezett nyelvi szövetség tagjai voltak.

Egyes kiragadott dolgokat vagy jelenségeket rokonni ismertető jegyként lehet felfogni, de nem lehetnek a rokonság döntő ismervei.

Honfoglalásunk:

Honfoglalásunkon azt a történelmi eseménysorozatot értjük, amelynek végeredményeképp Álmos és Árpád magyarjai és a hozzájuk csatlakozott népek a Kárpát-medencében véglegesen megtelepedtek. Ide számítjuk azokat az eseményeket is, amelyek a honfoglaláshoz vezettek, illetve annak következményei voltak.

Magyar:

Magyarnak nevezzük azt a népet, amely Krisztus után ezer táján a Kárpát-medence egészére kiterjedő egységes magyar, keresztény államot létrehozta.

A honfoglaló magyar nép külső testi megjelenésére nézve

– mintegy felerészben turanid, pamíri és elő-ázsiai jellegű;

– nyelve a magyar, amely a ragozó nyelvek csoportjába tartozik (agglutináló, azaz a szótő a toldalékolás hatására nem változik);

– írásosan áthagyományozott jogtörténete azzal a Vérszerződéssel kezdődik, amely a honfoglalás előtt Álmost tette meg legfőbb vezetővé. E jogtörténet gerince az Aranybulla (1222) és a Szent Korona tana (1351).

A fentiek a mai magyar népre is jellemzőek, valamint az, hogy

– nemzeti azonosságtudata van;

– vallása túlnyomó többségben a nyugat-európai latin kereszténység történelmi fejlődését követi. Vallási téren jellemzője a nagyfokú türelmesség;

- öröklődő sajátosságaiban jelentős mértékben őrzi ősei tulajdonságait, amelyek némelyike a másoknál megfigyeltektől eltér;
- ősi sajátos tárgyi és szellemi műveltséggel rendelkezik, amelyből kiemelkedik önálló írása (rovásírás), népművészete, mythológiája, valamint zenei anyanyelve, amelyre jellemző az ötfokúság és a párhuzamos szerkezet, az ereszkedő dallam és a hangsúlytalan végződés.

Kalandozásaink:

„Kalandozásaink” fogalmán azokat a hadjáratainkat értjük, amelyeket eleink utolsó honfoglalásunk körüli időben, a Kárpát-medencén kívüli területeken folytattak. Eddigi ismereteink szerint ezekben a hadjáratainkban a Kárpát-medence akkori többi lakói (avarok, sclávok stb.) is részt vettek.

A korabeli rendelkezésünkre álló külföldi írott források ezeket a hadjáratainkat úgy tüntetik fel, mint rablóhadjáratoakat. A tények szakszerű elemzése alapján azonban kimutatható, hogy ezek a hadjáratok döntő többségükben, a magyar diplomáciának a korban szokásos kiegészítői voltak. A valóságos, vagy a feltételezett ellenfél erejének a felmérését, esetleg megsemmisítését szolgálták, szinte kivétel nélkül más erőkkel, államalakulatokkal szövetségben.

Ezen típusú hadjárataink megszűnése az akkori európai erőviszonyok alakulásával (egységes német császárság kialakulása stb.), másfelől a magyar állam belső megszilárdulásának a tényével függött össze.

Államalapításunk:

A magyarok Európa területén elsők között egységes és római keresztény államot hoztak létre, amely több mint egy évezredes alapítása óta és helyén napjainkig folyamatosan fennáll. Ezen állam irányítására a magyarság vezette be és tartja fenn azt a rendszert, amelyet ma parlamentarizmusnak nevezünk.

Államalapításunk legfontosabb eseményei:

- a Vérszerződéssel kezdődő és a latin kereszténység gyakorlatával összhangba hozott jogrendünk kialakítása;
- Álmos illetve Árpád népének vonulása a Kárpát-medencébe;
- a Kárpát-medence teljes elfoglalása Álmos, majd Árpád magyarjaival és a hozzájuk csatlakozott népekkel;
- a honfoglalást követő katonai és diplomáciai tevékenység;
- a kereszténység felvétele, valamint államunk és a királyság intézményének megszervezése, amelynek során a feudalizmus egyes elemei is meghonosodtak hazánkban.

III. válasz¹³

Cser Ferenc (Queanbeyan), Darai Lajos (Kápolnásnyék):

Az ember eurázsiai, afrikai, ausztráliai és amerikai megjelenése az egyetemes őstörténet legszélesebb kerete, de nem kizárólagos alapja, mert ez utóbbi még nem ismert és a többnyire ugyanazon a helyen létrejött és élt előember alakjában megelőzi az embert. Mindez azt jelenti, hogy e legszélesebb keret kizárja a földön kívülről jött beavatkozást, de megengedi eltérő helyszínek emberelődeinek párhuzamos létrejöttét és egymásra hatását. Valamint az időrend alsó határát is kitolja a felső őskőkoron túl, az alsó őskőkor igen messzi távlataiba.

¹³ Őstörténetünkről röviden. [Acta Historica Hungarica Turiciensia 23/2. \(2008.\)](#) V. ö. Cser, Darai: Kárpát-medencébe gyökérző magyar ókor. [Acta Historica Hungarica Turiciensia 23/4. \(2008.\)](#)

Az európai őstörténet színpada a Kaukázustól a Kárpát-medencén át az Ibériai-félszigetig tart, s a szereplők e teljes teret bejárták, ám a tágabb környezettel kapcsolatban nemcsak a két vég felőli külső hatást mutatnak, hanem innét is van kiáramlás Ázsia, illetve Afrika irányába. Ez az őstörténet sokkal bővebb, tagoltabb és sokrétűbb összefüggéseket mutat tehát, mint az a hamis elmélet, hogy ide mindig minden, már kifejlett alakban máshonnan, Európán kívülről érkezett volna.

A Kárpát-medence és környezete magyar őstörténetét akár részleteiben is bemutatjuk a kezdetektől, tehát az alsó őskortól az őstörténet történelemmé válásáig. Párhuzamosan futtatva az embertípusok, a régészeti kultúrák, a sejtí átörökítő jelzők változásait, a nyelv és a műveltség, valamint a testi megjelenés jellegzetességeit. Beleszöve az eredeti emberi közösség mellérendelő szerveződésének átalakulását alárendelővé, sőt még a felsőbbrendűség társadalomformáló erejének összefüggéseit is a vallások szerepkörével az emberek életében. Minden korszakból és eseményből kitűnhet, hogy ott az eredményeket az emberösszesség, és nem az uralkodói, vezetési zseniség érte el, s azt a gazdagságot csakis az egész nép tudta megteremteni, amit régóta már az emberi élet görget magával. Bizonyossággá előáll az az összefüggés is, hogy a Kárpát-medence emberanyaga és a környezet hatásai által kialakult teljesítmény hozta létre az itteni embert és nyelvét, műveltségét, aki aztán a keresztségben végezetül a máig maga által használt magyar nevet kapta, bár a környező népek most mind más, korábbi elnevezéssel illetik.

Van a Kárpát-medencei ősmagyarságnak különböző, még teljes összefüggésében kevésbé feltárt külső hatása, kiterjedése a kezdetektől az őstörténete végéig. Ez a befolyás eddig különböző beállításokban tárgyalva jelent meg, bármiféle innét kiinduló kezdemény teljes tagadásától az egész eurázsiai, sőt afrikai, amerikai és óceániai térség magyarnak tekintéséig. E két véglet hátrányainak felszámolására alkalmazni kell a legkorszerűbb módszereket is az oda-vissza hatások és áramlások kimutatására és magyarázatára: az emberi gondolkodás természetéről ismerteket, az általános nyelvészet eredményeit, az embertan és az örökléstan vonatkozásait, a művelődéstörténet, a vallás- és a politikátörténet összefüggéseit.

A csodaszarvas mondánk fedi le a hivatásszerű hatalomszervezés gyakorlatát a Kárpát-medencében. Őstörténetünk betetőződése nemcsak a magyar nevezetű nép és állam létrejötte, hanem a hódító elit megrögzítése az erővel kivívott helyzetében. Ebben olyan megegyezést kell látnunk, amikor a beérkező hódítók a maguk keresztelő helyzete és berendezkedést teremtő gyakorlata mellett érvényesülni engedték a helyben találtak ősi joggyakorlatát is, mely két rész ötvöződése lett a Szent Korona Eszme. Az uralkodó elit ugyanakkor az egyedüli megmentő, a hős, a szent, valamint a haladó szellem hordozója szerepét fokozatosan átvette és betöltötte. Ám hosszú távon mégis a többség leghasznosabb tapasztalatai emelkedhettek általános gyakorlattá.

De az őstörténet által meghatározott magyar történelem alakítói, az uralkodó elit az európai környezetben nem maradhatott közömbös és elzárt, állása egyre kapósabb lett, ezért nyugati hatásra ő is egyre kapzsiabb lett, megfeledkezve eredeti feladatáról és erkölcséről. Az idegen érdekeket érvényesítő királyokkal egyetemben az idegen hódítások elleni lázadások lettek a mi újabb történelmi eseményeink, amiket az uralkodók megengedtek ünnepelni, nehogy győztes dolgot, önállóságot telessünk ilyen szerepkörbe.